

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN



Juli 1988

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Onderhoud van
groenvoorzieningen en
renovatie kasteeltuin
Amerongen uitgevoerd
door



Tuin- en plantsoenaanleg

Van Ginkel

Castor 64, Postbus 11, 3900 AA Veenendaal, tel. 08385-19039

HERBERG
DEN ROODEN LEEUW

IN DEN KROMME HOECK

B U L L E T I N

UITGAVE

STICHTING VRIENDENKRING KASTEEL AMERONGEN

Kasteel Amerongen, Drotestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel.: 03434 - 54212
Open: 1 april - 1 november
dinsdag t/m vrijdag 10.00-17.00 uur
zaterdag, zon- en feestdagen
13.00-17.00 uur.

Redaktie adres: Drs. Bonica Zijlstra
Drotestraat 22, 3958 BK Amerongen
tel.: 03434 - 56353

Eindredaktie: H.F. Rotgans - van Blerkom
Bergweg 5, 3958 AA Amerongen
tel.: 03434 - 52319

NO. 11

JULI 1988.

INHOUD:

Doelstelling en Donateurs	blz.	2
Aziatisch Porselein en Europese keramiek in Kasteel Amerongen		3
Anjer Fonds; Eredonateur; Stichting Restau- ratiefonds Kasteel Amerongen		10
Ode aan de Tuinkabouters		11
Liber Amicorum, een boek dat spreekt		12
De Wereld van Willem III en Mary		21
Huisconcerten Agenda		22
Toegangsprijs Concerten; Boeken te koop; Dona- teursmiddag		23
Kasteel Amerongen en de Wereld van Willem III en Mary		24

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam te zijn bij de exploitatie en restauratie van Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige inventaris door het verzamelen van fondsen uit donaties, schenkingen, de opbrengsten van acties, concerten en andere evenementen en door het coördineren en motiveren van vrijwillige helpers.

De Stichting is door de fiscus gerangschikt als instelling in de zin van art. 24 I der Successiewet 1956.

Kasteel Amerongen is één van de weinige opengestelde kastelen in Nederland, waarvan de inventaris, na het vertrek van de laatste particuliere eigenaren, volledig in tact is gebleven. Vrijwel nergens anders treft men een ambiance aan, welke zo de aristocratische sfeer van vroegere tijden weerspiegelt als op Kasteel Amerongen.

De oudste meubels dateren van vóór de brand van 1673 en zijn later door de verschillende bewoners aangevuld tot de collectie die nu aanwezig is, waarin begrepen de fraaie historische toetsinstrumenten.

Deze collectie is nooit versnipperd omdat zij lange tijd volgens het Engelse erfrecht (naar de nationaliteit van de meeste bewoners) op de oudste zoon vererfde.

Die eeuwenlange aanwezigheid van de meubels in hetzelfde huis en vaak op dezelfde plaats is een unicum in Nederland en maakt het voor de stichting-eigenaresse de moeite waard om die lijn voort te zetten en het vele achterstallige onderhoud door restauratie op te heffen.

Alleen van de subsidies en entreegelden is het niet mogelijk de exploitatie en restauratie te bekostigen.

Het is daarom verheugend dat zich telkens donateurs aanmelden en dat er ook schenkingen worden gedaan.

Indien U dat nog niet bent: meldt U als donateur!

DONATEURS genieten, op vertoon van hun donateurskaart, gedurende de openingstijden, vrije toegang tot het Huis en de tuinen, terwijl zij reductie ontvangen op alle evenementen zoals concerten, lezingen en bij bijzondere activiteiten. Voor een bedrag van min. f25,- per jaar bent U al donateur.

Het is ook mogelijk om donateur-voor-het-leven te worden; U betaalt dan een bepaald bedrag ineens. De donateurskaart is persoonlijk. Meer informatie kunt U inwinnen bij de administratrice van Kasteel Amerongen, mw.A. Eyffius-Muller, tel. 03434 - 54212, tussen 10.00 u - 15.00 u, op werkdagen.

Het gironummer van de Stichting Vriendenkring is 6163.

Tot de bijgebouwen van Kasteel Amerongen behoren o.a. de Paardestal, 't Koetshuis en de Oranjerie. Hierin zijn ondergebracht:

Theeschenkerij "de Paardestal"

voor informatie tel. 03434 - 54735 of 53701.

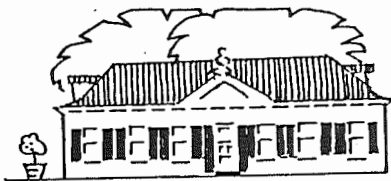
en

Ouwehand's Party Verzorging " 't Koetshuis"

voor informatie tel. 08376 - 9110

of tel. 03434 - 54467.

en



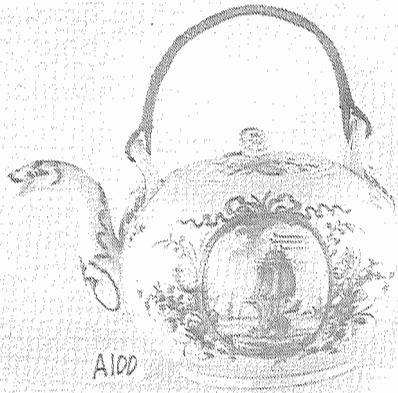
de Winkel in het rechter deel van de Oranjerie



Chinese kan met
zilveren deksel
Afb. I

ca. 1640

AZIATISCH PORSELEIN
EN
EUROPESE KERAMIEK
IN
KASTEEL AMERONGEN



warm-
waterketel
Delfts
'creamware'
Afb. 9

Laatste kwar
van de
18e eeuw

DE VERZAMELING AZIATISCH PORSELEIN EN EUROPESE KERAMIEK
IN KASTEEL AMERONGEN.

Tijdens de periode waarin ik als vrijwilligster een gedeelte van de kollektie keramiek van kasteel Amerongen beschreven heb, werd mij gevraagd een artikel te schrijven over de resultaten van mijn werkzaamheden.

In dit artikel wordt een overzicht gegeven van wat er aan kostbaar keramiek aanwezig is op het kasteel, verspreid over de diverse kamers en gangen. Het betreft hoofdzakelijk voorwerpen uit de late 17e en 18e eeuw, hoewel er ook enkele stukken van later datum in de kollektie te vinden zijn.

De kollektie keramiek in het kasteel is onderverdeeld in twee groepen:

I. Aziatisch porselein (Chinees en Japans)

2. Europees porselein en aardewerk

Deze groepen zullen afzonderlijk besproken worden. Daarbij wordt telkens de verblijfplaats van de stukken vermeld, zodat men ze gemakkelijk kan terugvinden bij een bezoek aan het kasteel.

I. Chinees en Japans porselein

De kollektie Aziatisch porselein van kasteel Amerongen bevat stukken uit verschillende tijden, vervaardigd in verschillende stijlen. Tot het oudste Aziatische porselein in de kollektie behoren vier bijzondere stukken: twee Chinese kannen (eetkamer) en twee Japanse bierkannen (koningskamer) uit de zgn. Overgangperiode (overgang van Ming- naar Ch'ing-dynastie). Eén van de Chinese kannen (afb. I ; ca. 1640) heeft een zilveren deksel. Op beide kannen is een rotslandschap met mensen afgebeeld. Op de hals zijn gestileerde tulpen geschilderd. Dit motief is hoogstwaarschijnlijk in opdracht van de Verenigde Oostindische Compagnie aangebracht. In 1602 werd de V.O.C. opgericht, die, gedurende bijna twee eeuwen, talloze voorwerpen van Chinees porselein op de Nederlandse markt aanbood. Behalve voor de import van Chinees porselein kon de V.O.C. er ook zorg voor dragen dat speciale "westerse" motieven - zoals bij deze kannen het geval is - op het porselein werden aangebracht.



Afb. I
Chinees kan met zilveren
deksel (inv. nr. 430),
hoogte 25 cm; Eetkamer;
Overgangperiode (ca. 1640)

De motieven werden op houten modellen geschilderd en naar China verzonden. Zo zijn deze kannen naar westerse voorbeelden gemaakt.

De Japanse bierkannen (uit Arita) zijn vermoedelijk tussen 1660 - 1680 vervaardigd, ook naar Europees model. Van één kan is een deel van de dekselgreep

bewaard gebleven (afb. 2). Zowel bij Chinese als bij Japanse kannen werden de deksels en dekselgrepen in Nederland aangebracht.



Afb. 2

Japanse bierkan met een deel van de dekselgreep, (inv.nr.234) h. 23,5 cm. Koningskamer; Overgangperiode (ca.1660-'80)

Het merendeel van de verzameling Oosters porselein - ruim 150 borden, potjes, vazen, kommen, kopjes en schalen - stamt uit de periode van de Chinese keizers K'ang Hsi (1662 - 1722) en Ch'ien Lung (1736 - 1796). Uit de K'ang Hsi-periode zijn ca. 58 borden en potten te vinden in de korte gang, de gobelinkamer, de eetkamer en de grote zaal.

Een mooi voorbeeld uit deze periode is de vaas met een blauwe decoratie van bloemen en ranken in perken, die in de eetkamer [op de buffetkast] is te bezichtigen (afb. 3).

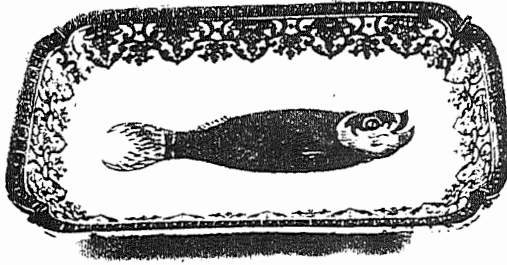
Twee achthoekige schalen uit de periode van Ch'ien Lung staan in de hal en ook op de buffetkast in de eetkamer staan enkele borden opgesteld. In de korte gang hangen eveneens verschillende borden uit deze tijd.

Op de galerij staan twee schotels, versierd in 'famille rose', een stijl waar de kleur roze overheerst. Het aantal Ch'ien Lung stukken bedraagt ca. 32.



Afb. 3

Chinese vaas met deksel (inv.nr. 437) hoogte 28 cm, diam. 8,5 cm. Eetkamer; K'ang Hsi (1662 - 1722)



Afb. 4
Haringschaaltje (inv.nr. 42|2)
23,5 cm. x 13,5 cm. Korte gang;
Chine de Commande, derde kwart 18e eeuw

In de korte gang hangen twee Chine de Commande haringschaaltjes uit het derde kwart van de 18e eeuw (onder Chine de Commande verstaan we het porselein dat sinds het begin van de 17e eeuw door de V.O.C. en particulieren werd besteld). Deze zgn. 'Haringbakjes' zijn naar Hollands model vervaardigd. Men legde er een haring op, zoals uit de voorstelling blijkt (afb. 4).

Naast genoemd porselein is er een belangrijke hoeveelheid porselein in Imari - stijl (44 voorwerpen, waarvan 34 Japans). Tientallen bordes en schotels (waaronder vijf series), maar ook kommen en kopjes vindt men in de bibliotheek, de gobelinkamer en op de galerij.



Afb. 5

Bord, Japans Imari
(inv.nr. 73|3),
diam. 29,5 cm.
Bibliotheek; 18e eeuw

Kenmerkend voor Imari is de schildering uitgevoerd in onderglazuurblauw, ijzerrood en goud. De motieven zijn ingedeeld in velden, omringd door brocaat patronen. Hierin zijn figuurtjes, vogels en bloemen geschilderd (pruimebloesems, crysanten, pioenrozen; landschappen). Op 19 Japanse en 5 Chinese bordes is het zgn. bloemenmandmotief afgebeeld (afb. 5), waarbij een mand of vaas met bloemen op een terras staat. Deze bordes zijn in de tweede helft van de 17e en eerste helft van de 18e eeuw vervaardigd. De bezoeker vindt ze op de galerij, in de lange gang, de gobelinkamer en bibliotheek.

Het fijne geïmporteerde Aziatische porselein kon als gebruiksvoorwerp dienen, waarschijnlijker is het echter dat de kostbare stukken als siervoorwerp tentoongesteld werden.

2. Europese keramiek

In het kasteel is - naast veel Aziatisch porselein - ook Europese keramiek te bezichtigen, gemaakt in de tweede helft van de 18e eeuw. Uit die tijd dateren bijvoorbeeld de vier grappige, zgn. tobiaskruikjes (afb. 6; Staffordshire), die in de hal zijn geplaatst. Een tobiaskruikje is een bierkroes in

de vorm van een zittende figuur, die een kan bier in de hand houdt en een hoed draagt. De bovenkant ervan is als kopje te gebruiken. Toch waren zulke kruikjes eerder als sier- dan als gebruiksvoorwerp bedoeld.



Afb. 6

Tobiaskruikje (inv.nr. 18|1),
11,5 x 17 x 25 cm.
Hal;
Staffordshire, tweede helft 18e
eeuw.

Tegenover deze kruikjes, op de 17e eeuwse kussenkast, is een Delfts kaststel te zien, bestaande uit drie vazen en twee bekers. De vazen zijn bekroond door een deksel met daarop, in navolging van China, een vogel. De schildering is eenvoudig en toont een landschap met een pijp rokende man. Hij leunt tegen een sokkel, waarop een soort bokaal staat.

De voorstelling is omgeven door een cartouche in reliëf (afb. 7). In het kasteel zijn nog twee van dergelijke kaststellen te bezichtigen (koningskamer, bibliotheek). Ze zijn in het derde kwart van de 18e eeuw vervaardigd. Kaststellen waren zeer geliefd in het 18e eeuwse binnenhuis.



Afb. 7
Polychroom beschilderd kaststel (inv.nr. 35 1-5),
13,5 x 22,5 cm. en 16,5 x 33 cm.
Hal;
Delft, derde kwart 18e eeuw.

In de kleine bibliotheek zijn nog meer voorwerpen aanwezig, die door Delftse plateelbakkers zijn gemaakt. Er hangt een bord met een portret van Stadhouder Willem V (afb. 8). Het is tussen 1780 - 1790 gemaakt, toen dit soort borden als (politiek) propagandamateriaal werd vervaardigd (in 1785 werd Willem V namelijk door de patriotten uit Holland verdreven; hij kon in 1787, met behulp van Oostenrijkse troepen, terugkeren).

Op de boekenkast staat een bijzondere Delftse 'creamware' warmwaterketel (afb.9; laatste kwart 18e eeuw). Op de ketel zijn twee medaillons geschilderd met aan de ene kant een zeilschip en aan de andere kant twee mensen bij een rivier. De tuit heeft de vorm van een dierekopje, dat uit bladeren tevoorschijn komt. Het knopje van de deksel is, zoals we kennen van Chinees en Meissen porselein, als bloem gemodelleerd.

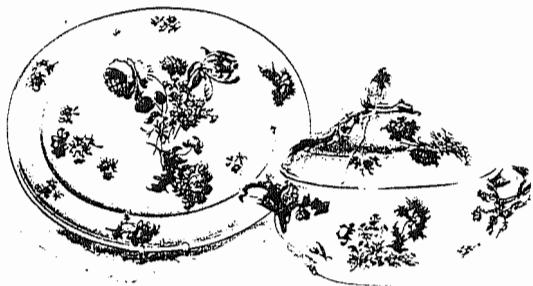


Afb. 8
Bord met portret van Willem V
(Inv.nr. 190|2), diam. 23 cm.
Kleine bibliotheek;
Delft, 1780-'90

Afb. 9
'Creamware' warmwaterketel
(Inv.nr. 135), hoogte 17,5 cm.
Kleine bibliotheek;
Delft, laatste kwart 18e eeuw

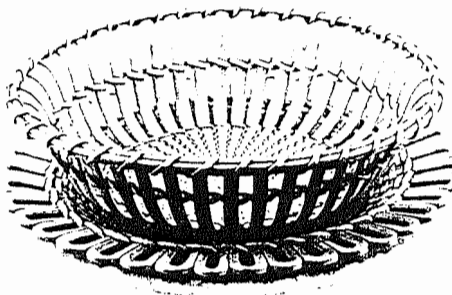


In de loop van de 18e eeuw kwam een einde aan de bloeitijd van Delftse en Chinese keramiek; de vraag naar deze produkten nam af. In Europa werden namelijk nieuwe keramieksoorten ontwikkeld, zoals Meissen en Wedgwood, dat ook in de Amerongse kollektie te vinden is. Het Meissen porselein is ruim vertegenwoordigd: een 37-delig soepservies in de eetzaal (afb. 10), een paar dekschalen, een koffie- en theeservies, een paar kandelaars (grote zaal) en een schaalteje met gemodelleerde roosjes (depot eetkamer). Het Meissen porselein in de kollektie is versierd met een bont voor van bloemen.



Afb. 10
Terrine en Schotel van
37-delig Meissen soepservies
(Inv.nr. 89 1-37).
Eetkamer; 18e eeuw

Afb. 11
Mandje met schotel
(Inv.nr. 22|2), diam. mand 24,5 cm.
diam. schotel 27 cm.
Eetkamer; Wedgwood, 19e eeuw



Naast het Meissen is er ook Wedgwood te bezichtigen, zoals de twee witte, gevlochten mandjes (afb. 11; 19e eeuw) en het servies met paars decor van bladeren en een gekroonde A (Athlone; 1795) in de eetkamer.

Hopelijk heeft de lezer een indruk gekregen van het bezit aan 'keramische schatten'. Het zou te ver voeren om alle voorwerpen te bespreken. Niettemin zouden het 15-delige Loosdrechtse servies (tweede helft 18e eeuw; Kleine bibliotheek), de dekschalen en dienbladen met het van Reede wapen (begin 18e eeuw; hal, grote zaal, eetkamer) en zeker ook de porseleinen tabaksdoos met de voorstelling van Frederik de Grote te paard (ca. 1750; vitrine galerij) aandacht verdienen. Er is, kunst- en kulturhistorisch gezien, zoveel interessants tentoongesteld, dat men altijd voldoende redenen zou hebben het kasteel (nogmaals) te bezoeken om - onbevangen en met plezier - alle kunstschaten en gebruiksvoorwerpen rustig op zich te laten inwerken.

Kasteel Amerongen is een monument van Nederlandse interieurkunst van de laat 17e en 18e eeuw. De kollektie porselein en aardewerk sluit daarbij uitstekend aan!

ANJER FONDS

Aansluitend op het voorgaande artikel, waarin ook gesproken wordt over het Meissen porselein op het kasteel, is het aardig te kunnen vermelden dat met subsidie verlening door het Anjer Fonds, het kasteel een mooi bord heeft kunnen aankopen. Het betreft een Meissen porselein bordje, met een afbeelding van een gezicht op de Kerk van Amerongen en de twee Paviljoens van Kasteel Amerongen. Een aanwinst die zeker op het kasteel thuis hoort.

EREDONATEUR

Tot haar grote vreugde heeft het bestuur van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen op zaterdag 16 april j.l. tot Eredonateur van de stichting mogen benoemen:

Mevrouw Dr H.S. van Lelyveld - Haasse

Na de feestelijke opening van de tentoonstelling op het kasteel en de uiterst boeiende en interessante lezing 's avonds, hing de voorzitter, de heer van Ommeren, bij Hella Haasse de versierselen behorend bij dit eredonateurschap om, (een wit lint met daaraan hangend een kleine witte marmere olifant). In zijn slotwoord ter begeleiding, kwam tot uitdrukking dat het bestuur hiermee blijk geeft aan onze dank en waardering voor hetgeen Hella Haasse's werk, in de vorm van haar schrijverstalent, het minitieuus zoeken naar de juiste historische feiten en achtergronden én de lezingen die zij op het kasteel heeft gegeven, ertoe bijdragen dat dit ook kasteel Amerongen ten goede komt.

Met het gebruik van "de Olifant", is een historisch feit uit de geschiedenis van het kasteel nieuw leven ingeblazen. De Deense koning verleende in 1660 aan Godard van Reede de hoge Deense Orde van de Olifant. In de hal van het kasteel, wanneer men over de dubbele brug zou binnenkomen, zijn de versierselen, horend bij deze Orde nog te zien op een plafondschildering van het alliantiewapen van de bouwheer en -vrouwe van het kasteel: Godard Adriaan van Reede en zijn vrouw Margaretha Turnor. De schildering werd in 1685 door Willem van Nijmegen gemaakt. Wij hopen Hella Haasse nog vele malen als "Vriend van Kasteel Amerongen" te mogen begroeten.

RESTAURATIEFONDS KASTEEL AMERONGEN, een nieuwe, nog jonge STICHTING.

Op donderdag 27 oktober a.s. zal Drs H.M.J. Tromp een lezing geven over het onderwerp Buitenplaatsen, met de volgende titel:

"Nederlandse Historische Buitenplaatsen in vogelvlucht"

Aanvang: 20.00 uur, Kasteel Amerongen

Entree : f. 7.50 Donateurs : f. 6.--

- ** De opbrengst van deze avond komt geheel ten goede aan het Restauratie-
- ** fonds Kasteel Amerongen.
- ** Een lofwaardig initiatief van de spreker van deze avond!

Met welk doel is de Stichting Restauratiefonds Kasteel Amerongen opgericht? Op de Donateursmiddag in maart 1987 kwam het thema "Restauratie" uitgebreid aan de orde. Voorzitter W. van Ommeren zei toen o.m.: "We kunnen stellen dat ons kasteel momenteel min of meer een ruïne is. En dat natuurlijk tussen aanhalingstekens want verschillende onderdelen als tuinen, park en verschillende bouwobjecten zijn al aangepakt. Maar het verval gaat door en bedreigt het complex. Opknappen kost veel geld en daarvoor zijn grote eigen bijdragen nodig". De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft aan de restauratieplannen financiële tegemoetkomingen verbonden, maar ...OM DIE EIGEN BIJDRAGE GAAT HET.

Al eerder zijn er [óók in de privé-sfeer] schenkingen gedaan op de rekening van dit Fonds, het is goed dat die rekening bekendheid krijgt:

STICHTING RESTAURATIEFONDS KASTEEL AMERONGEN,

Rekening nr. 30 21 35 200 bij de RABO - BANK te AMERONGEN



O ware het, dat alle mensen
zich in kabouters hadden voortgeplant,
op maandagmiddag zou de wereld anders wezen
en dinsdags nooit meer zo boosaardig, want

noem het maar voorzichtig wat geluk:
gehoorzaam aan de jaargetijden,
de eeuwen tot getuigen, iedere week,
het grote bloeien te mogen voorbereiden.

Kabouters voeren in hun klein blazoen
rose en violet en zachte blauwen,
de kleur geel in zomergroen
en 'samen' is het woord waarop zij bouwen.

[anoniem]
op
verzoek

LIBER AMICORUM, EEN BOEK DAT SPREEKT

Het onderzoek naar het Liber Amicorum op Kasteel Amerongen ontstond in de Kleine Bibliotheek.

Hier bevindt zich namelijk een catalogus van een veiling gehouden door Sotheby te Londen vanaf 30 mei 1825. De titel is: 'A Catalogue of an invaluable and highly interesting collection of Unpublished manuscripts, historical documents.....'

Hierin staat ook een beschrijving van 'A very extensive Collection of Alba Amicorum'. Deze stukken waren afkomstig van 'A Gentleman of the highest consideration in Holland'.

In bijvoorbeeld 'Chirographa Illustrium Personarum', een verzameling handtekeningen van beroemde personen, geïllustreerd door de vlaamse kunstenaar Heer Reland, staat onder andere ook de handtekening van 'Godert Baron van Rhede Graeff v. Athlone'.

Eén van de 42 toen geveilde Libri hebben wij inmiddels achterhaald: het bevindt zich in de Universiteits Bibliotheek van Amsterdam (mvnr. XX C 91). De catalogus somt nauwkeurig op wie er in de te veilen Libri Amicorum getekend hadden.

Ook wij wilden graag weten, wie er in het Liber Amicorum dat zich op Kasteel Amerongen bevindt hadden ingetekend. Dat viel niet mee: de handschriften waren slecht te ontcijferen. Wij hebben hiervoor de hulp van Jonkheer F.G.L.O. van Kretschmar ingeroepen; hij heeft het Liber Amicorum geïnventariseerd en voor zover mogelijk getranscribeerd.

Prof. Dr. Wolfgang Klose heeft ons geholpen bij het ontcijferen van de vele afkortingen welke gebruikt zijn in de teksten.

Mede dankzij zijn welwillende medewerking hebben wij een beeld kunnen schetsen van het ontstaan van een Liber Amicorum.

Beide heren zijn wij dan ook veel dank verschuldigd.

Het Liber Amicorum waar wij het in hoofdzaak over hebben, is dat van Anna vanden Boetzelaer. Haar Liber Amicorum is gebruikt in de periode van het 'Twaalf jarig bestand' (1609 - 1621).

In deze tijd was er een intellectuele opbloei mogelijk doordat er vrede en rust op militair en politiek gebied heerste. In deze periode bloeide ook het culturele leven.

Rembrandt, Vondel en Cats b.v. waren gedurende het bestand bijzonder productief en publiceerde veel.

Wat is een Liber Amicorum?

Voor zover bekend ontstonden de eerste Libri Amicorum in het midden van de 16e eeuw, ten tijde van Martin Luther (1483-1546). Een jaar na zijn dood is er een verzameling van zijn spreuken gepubliceerd. Een groot aantal van deze spreuken vinden we afgekort in vele Libri Amicorum terug.

Als steden van oorsprong worden Wittenberg en Regensburg genoemd, plaatsen waar Luther doceerde en zijn studenten beïnvloedde. Er werden toen diverse namen aan het boekje gegeven, onder andere "Album Amicorum", "Philothekon Thesaurus Amicorum", "Stambuch" of "Liber Amicorum".

Een Liber Amicorum werd veel gebruikt binnen adellijke families, die geregeld bij elkaar op bezoek kwamen. Een dergelijk bezoek duurde meestal één à twee dagen (minimaal), waardoor er tijd genoeg was om een "groet" in een album te zetten, soms aangevuld met een pracht van een tekening.

Het boekje was daarom heel vaak onderdeel van de adellijke bagage.

Dat is ook de reden waarom het formaat niet groot is: octavo- en duodecimoformaat. Het gebruik in folioformaat is uitzondering op de regel.

Het Liber Amicorum op Kasteel Amerongen is in quartoformaat, gevuld met honderd vel perkament papier met goud op snee. Het album werd aan vrienden aangeboden, die dan hun woonplaats, datum van inschrijving en een gedicht of zinspreuk optekenden.

Die zinspreuk kon bestaan uit een enkele religieus getinte afkorting (zoals W.G.W. - Wie Gott Will, of A.B.A.G. - Alles Baut Auf Gott), een klassieke uitlating of een bijzondere opmerking. Bij deze inschrijvingen werden soms tekeningen toegevoegd van familiewapens, bijbelse voorstellingen of afbeeldingen van zijn of haar woonplaats.

Na de dood van Luther werd het voor veel Protestanten een hachelijke zaak om in het bezit te zijn van een Liber Amicorum. Tijdens de bezetting door de Spanjaarden, die de van oorsprong protestantse zinspreuken niet tolereerden, werden de eigenaren op straffe van een politiek vergrijp veroordeeld. Het gevolg hiervan was dat men in andere, niet door Spanjaarden bezette delen van Europa een nieuw album ging aanleggen. Het Liber Amicorum kwam dus na de dood van Luther (1546) alleen voor in protestants Europa, zoals Holland, Skandinavië, Polen, bij Franse Hugenoten en bij de Protestanten in Oostenrijk en Karinthië.

Het eerste gedrukte album kreeg de naam "Gesellenbuch" (vriendenboek).

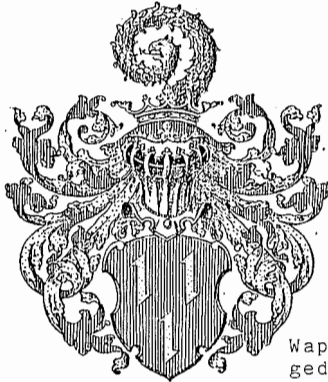
Tot op heden weet men niet hoeveel er nog bestaan. Er wordt gesproken over een aantal dat, alleen al in Nederland, bij de zeshonderd moet liggen. Hierbij gaat het om Libri Amicorum die werden gebruikt tot 1800.

Er is door de bibliotheken in Leiden, Den Haag en Amsterdam een onderzoek opgezet naar het exacte aantal Libri Amicorum in Nederland.



Twee bladzijden uit het
Liber Amicorum
van
Anna vanden Boetzelaer

VAN BOETZELAER.



Wapen:
gedeeld in rood met
drie gouden weerhaken,
2 en 1.

ANNA'S LIBER AMICORUM

Het Liber Amicorum op Kasteel Amerongen was eigendom van Anna vanden Boetzelaer (1584-1650). Zij was een dochter van Oswald vanden Boetzelaer van Tutenberg en Elsabé van Mervelt. De familie leefde op Tutenberg, een kasteel in de kop van Overijssel; Anna werd daar in 1584 geboren. Ook haar meisjes- en jeugdijaren bracht ze op dit kasteel door en in 1607 begon zij hier haar Liber Amicorum.

Het boekje werd voornamelijk gebruikt in de periode 1607-1611, toen Anna nog niet gehuwd was. Op 30 augustus 1612 trouwde zij in Wijk bij Duurstede met Godard van Reede, Heer van Amerongen, Ginkel en Zuylesteyn (1593-1641). Het geslacht van Reede was sinds 1557 in bezit van Kasteel Amerongen. Ook Anna woonde vanaf 1612 op Kasteel Amerongen; haar Liber Amicorum nam ze mee. Het echtpaar van Reede - Vanden Boetzelaer kreeg drie dochters en twee zonen. Eén daarvan, Godard Adriaan van Reede (1621-1691) is ons nu vooral bekend als de bouwheer van het huidige kasteel Amerongen.

Dat het Liber Amicorum eigendom was van Anna vanden Boetzelaer wordt direct duidelijk bij een eerste blik op het boekje. Buiten op de kartonnen omslag is haar naam op de voorzijde in reliëf gestempeld, met daaronder de spreuk "EER VOER GOET" (Eer voor God). Aan de achterzijde is in reliëf "anno 1607" gestempeld. Dit met papier bedekte, kartonnen omslag bevatte twee bandjes om het boekje dicht te binden; summiere restjes getuigen daar nog van. Het dikke, ingebonden boekje met goud op snee bevat op de eerste bladzijde weer de naam van de eigenaresse: "Anna de Boetzelaer, fille de Touttenborch", met er boven "En dieu ie me Console" (in God zoek ik vertroosting). Verder vinden wij talrijke spreuken, wapen- en handtekeningen, die bijna alle geïdentificeerd zijn door Jhr. F.G.L.O.van Kretschmar, voormalig directeur van het Iconographisch Bureau te 's-Gravenhage.

Het Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek (deel III) meldt over het Liber Amicorum van Anna vanden Boetzelaer, dat het hier gaat om een "merkwaardig album, daarin komen een menigte handtekeningen van bekende en beroemde personen uit de geschiedenis dier dagen voor, opgeluisterd door miniaturen, deels van zeldzame uitvoerigheid, tekeningen, wapens enz." Waarschijnlijk heeft de schrijver van bovenstaande slechts een summiere, vluchtige blik in het boekje geworpen. Het bevat namelijk vooral handtekeningen en spreuken van vriendinnen, nichten en andere veelal jonge familieleden en standgenoten. Deze bezochten Anna in de jaren 1607-1611 op de Tutenberg, haar ouderlijk huis in Overijssel. De bezoekers zijn voor het grootste deel afkomstig van kastelen en havezathen uit geheel Overijssel en uit de Achterhoek. Daarnaast kwamen ook veel sterk met elkaar verwante en gehuwde families uit het Munsterse en Kleefse op Tutenberg.



Portret van Anna vanden Boetzelaer (1584-1650),
door P. Moreelse, 1632

Bijna elke aantekening bevat het bezoekersjaar, een spreuk of een zegswijze en een signering. Soms is dit geheel opgeluisterd met prachtige in waterverf uitgevoerde tekeningen van heraldische wapens, versieringen, taferelen van edelmannen te paard of een pentekening.



Bladzijde uit het
Liber Amicorum,
Kasteel Amerongen

Daarnaast komen er ook vele series van hoofdletters voor, die kennelijk een mening of boodschap verkondigen die ons nu op het eerste gezicht niet meer duidelijk zijn. Nader onderzoek in 17e eeuwse boekjes over Emblemata zou daar misschien licht op kunnen werpen. Ook de spreuken, zegswijzen of begeleidende teksten zijn niet altijd even duidelijk. De verschillende handschriften zijn moeilijk te ontcijferen: vaak is er sprake van een Duits handschrift, gecombineerd met zich in Nederland evoluerend schrift. De spreuken en zegswijzen zijn overigens voor het grootste deel zonder betekenis voor de schrijvers, hun verhoudingen of hun activiteiten; bijna altijd gaat het om religieus getinte opmerkingen. Een goed voorbeeld biedt de boodschap van Judith van Baer;

Anno 1608

Judith van Baer

doe ick mij schrijven

bi Godt en sijn wordt

gedenck ick thoe bliven

Hoewel er dus geen sprake kan zijn van een "menigte" handtekeningen van bekende en beroemde personen, komen er toch wel enkele voor. De machtige en semi-vorstelijke bewoners van het slot Anholt bezochten Toutenburg in 1607 en in 1611. Dit waren de Van Bronckhorst-Batenburg's met aanhang. In 1607 tekenden zij al, in 1611 herhaalden zij hun bezoek.

Een jaar later, in 1608, kwam er bezoek van de Graven van Holstein-Schauenburg (van het Slot Ghemen in Holstein); zij vormden een jongere tak van de regerende huizen in Denemarken en Schleswig Holstein. Andere leden van deze familie kwamen in 1610 ook op Toutenburg. Zij plaatsten toen hun handtekening op de bladzijde waar de eerste groep uit hun familie in 1608 getekend had.

Maar in 1611 vindt het belangrijkste evenement plaats. Er komt bezoek uit het Gelderse Buren, waar Maria van Oranje, Gravin douairière van Hohenlohe, zich gevestigd had op de goederen afkomstig van haar moeder, Anna van Egmond, gravin van Buren. Zij kwam in het gezelschap van haar broer Philips Willem, Prins van Oranje, met zijn echtgenote, van haar half-broer Frederik Hendrik, en haar zwager Don Emanuel van Portugal.

In de periode 1609-1621 speelde Prins Philips Willem van Nassau, Prins van Oranje, een zeer belangrijke rol op politiek en militair gebied. Brussel werd zijn woonplaats na zijn vrijlating uit Spanje in + 1596.

Hij plaatste zijn handtekening op één van de eerste bladzijden van Anna's Liber Amicorum. Tijdens één van zijn vrij schaarse bezoeken vanuit Brussel aan zijn bezittingen in Buren, deed hij ook Toutenburg aan. Ook hun gevolg tekende, waaronder Maria's hofdame Maria Pijnssen van der Aa. Merkwaardig is dat een deel van dit gezelschap wel onder dezelfde datum tekende, maar dat de bladzijden waarop zij dit deden zich door het hele album uitstrekken, vanaf het derde blad tot op de laatste bladzijde toe.

Naast deze uitschieters, en de aantekeningen van jeugdige bloedverwanten en provinciale stadgenoten, vinden we in het boekje ook nog een reflectie van het oorlogsgebeuren in de bezoeken van militairen die daarin een belangrijke rol speelden. Er werd namelijk ook getekend door buitenlandse Commandeurs in Staate dienst zoals Daniël de Hertaing van Marquette (met zijn vrouw), ongedateerd, Nicolaes van Schmeltzing, 1608, Otto Brahe, 1609 en Maximilian von Frenzt, 1609. Deze militairen behoorden als het ware tot de "nieuwe adel" : door hun prestaties kregen zij deze nieuwe status.

Nicolaes van Schmel(t)zing (geboren 1563) bijvoorbeeld kwam uit Oostenrijk. Hij was in Statendienst, onder andere Commandeur der Cavalerie, luitenant gouverneur der garnizoenen in Overijssel en later president van de kriegsraad. Hij stierf op 8 mei 1629 in Vught.

Er hangen portretten van hem in het Rijksmuseum, in het Mauritshuis en in het Twents Museum in Enschede. Waarschijnlijk was hij de vader van Wolf Frederik von Schmeltzing. Diens portret, geschilderd door D. van Loonen in 1654, erfde Margaretha Turnor, vrouwe van Amerongen, als onderdeel van de collectie officiersportretten aangelegd door haar oom Generaal Jaques Wijts. Dit portret hangt nu in de lange gang op Kasteel Amerongen; het wordt binnenkort gerestaureerd.

Behalve deze bekende militairen staan er ook handtekeningen in van jonge officieren, waarvan verder niets bekend is, zoals Antonius van Aylva en Johan van Heerman (getekend 1609).

Antonius van Aylva bijvoorbeeld tekende in met de zinspreuk:

Doer Liefde van Ghot en zien wort

Wel ick striden - tot ien den doot

Hierbij maakte hij een prachtige aquarel van een ruiter met getrokken zwaard. Johan van Heerman tekende een lanser, staande in een landschap met een molen op de achtergrond. Onder de lanser schreef hij zijn naam, en rechtsonder in de tekening staat gekriebeld:

" bona sera cavaliera ".

Stille getuigen - verborgen liefdes

Het Liber Amicorum geeft dan wel geen historische bijzonderheden of gebeurtenissen weer van de tijd waarin het gebruikt werd, toch is het interessant als "Document Humain".

Er lijken zich drie romances in af te spelen, waarvan er één betrekking heeft op Anna zelf. Er komen namelijk meteen al vanaf 1607 inschrijvingen voor van Boldewijn Sloet. De aard van zijn versjes en spreuken en de plaats die hij ze geeft doet het sterke vermoeden rijzen dat hij in de jaren 1607 - 1611 naar haar hand dingt.

Boldewijn was geboren in 1588, dus vier jaar later dan Anna. Zijn ouders, Coenraad Sloet en Margaretha Hagen noemden hun huis (naar hun achternaam) Sloet-en-Hage (Slotenhage). Sloet-en-Hage lag vlakbij de Toutenburg, in Vollenhove; Boldewijn was dus een buurvriend van Anna.

Op 27 augustus 1607 maakt hij een prachtige geaquarelleerde tekening van zijn familiewapen in Anna's album. Daarbij draagt hij onder andere het volgende aan haar op:

"Een is een
Een is die ich mag
Een is een getal
Een is die mij troost geven sal".

Hoe Anna zijn avances behandelt, wordt uit het Liber niet duidelijk. Pas op 24 oktober 1611 schrijft Boldewijn weer in haar album, en wel onder een aantekening van haar zelf, gedaan in het zelfde jaar. Wat Anna bedoelt met "Up Godt endt Goed Gelock Stell ick mijn happinge [?] dock [?]" begrijpen wij niet, maar wat Boldewijn onder haar naam schrijft is wel duidelijk:

"Pour elle J'endure" (voor haar lijd ik)

Iets verder, onder aan de bladzijde, schrijft hij het volgende:

"Je ne veux rien, que vostre bonne grace
Et vous servir, sans fin en toute place,
Faietes moi donc, tant de bon faveur,
De me tenir pour vostre serviteur".

(Ik wil niets meer dan Uw welwillendheid, en U overal en zonder einde dienen, doe mij toch zoveel genoeg, dat ik Uw dienaar wezen mag.)
Op dezelfde dag schrijft hij vele pagina's verder twee lange afscheidsliederen, vol treurigheid. Het wordt niet duidelijk waarom hij dat op dezelfde dag doet. Uit het album wordt wel duidelijk wie uiteindelijk het pleit bij Anna gewonnen heeft. Op dezelfde pagina waar Boldewijn zich op 24 oktober 1611 heeft aangeboden als "serviteur" van Anna, heeft Godard van Reede zich later tussen hen in "geperst". Godard heeft Boldewijn letterlijk van zijn plaats verdrongen door naderhand tussen Anna's en Boldewijn's handtekeningen zijn eigen naam te plaatsen, en wel vol uit "Godert van Reede". Boldewijn "troost" zich met Margaretha van Rijswijk; zij trouwden in 1613, een jaar nadat Anna met Godard gehuwd was. Wanneer Godard voor het eerst in het album van Anna schrijft is niet helemaal duidelijk. Zijn naam komt voor het eerst voor op een bladzijde die door iemand anders met 1607 gedateerd is. De aantekeningen in het album zijn echter niet chronologisch, en het komt ook voor dat er op één bladzijde twee of meer verschillende jaartallen zijn aangetekend. (Nota Bene: zijn naam verschijnt 1 bladzijde eerder dan die van Boldewijn.) Behalve deze aantekening, is hij begonnen met het tekenen van zijn familie-wapen, maar deze is onafgemaakt en ook ongedateerd. Hij tekent steeds met "G.v.Reede", alleen als hij zijn naam boven die van Boldewijn zet tekent hij vol uit. Ook met verzen en gezegden was hij karig. Slechts op de laatste beschreven bladzijde, waarop ook het monogram AVB (Anna vanden Boetzelaer) voorkomt is hij "sprakzamer", maar hier is geen datum vermeld. Hij schrijft:

"met godde aert meen ick Reede (godde aert = Godard)

v. Boetzelaer te eren

Al ben ick en (een) Jong dienaar

Ick hoop nog beter te leren"

"Jong dienaar" was Godard zeker: Anna was 9 jaar ouder, op de bruiloft was Godard 19 en Anna 28 jaar.

In 1612 houdt een regelmatige inschrijving op; Anna verlaat Toutenburg en komt op Amerongen wonen. Al haar kinderen zouden in haar album schrijven. Sommigen hiervan zouden op zó jeugdige leeftijd inschrijven dat dit aan spelling en schrift duidelijk te zien is. Godard Adriaan (zoon van Anna en bouwheer van het huidige Kasteel Amerongen) schreef in 1638, het jaar waarin zijn broer Frederick Adolf sneuvelde:

"Dulci unque mori succurris in armis".

(Het is hoe dan ook zoet om in de krijg onbekommerd te sterven).

In 1621 schrijft Anna zelf twee gedichten, gewijd aan lijden, dood en vergankelijkheid van het geluk. Ter gelegenheid waarvan zij dit doet is niet duidelijk. Het is mogelijk dat in dat jaar haar moeder Elsabé van Mervelt overleed. Haar juiste datum van overlijden is niet bekend, maar zij stierf in ieder geval vóór 1625. In het bijzonder de regels:

"Het vergaet ock al dat op aerden leeft

het vergaet ook al dat vruchten gheeft".

zouden hiernaar kunnen verwijzen. Maar het is ook mogelijk dat het gedicht over een verloren kind van haar handelt:

"Sie ick op of sie ick neder

alle dinck vergaet en keert niet weder

ten baett gemeten noch gepast

al salt vergaen dat nu staet vast

hoe seer dat het ook met lyefde is besetten

het gaet al te niet en wort vergheten".

We weten, dat Anna na 6 januari 1621 (de geboorte van Godard Adriaan) een dochtertje Margaretha kreeg, dat waarschijnlijk als baby is gestorven.

Hoe kwam Anna vanden Boetzelaer in contact met Godard van Reede? Waarschijnlijk is dit te danken geweest aan het feit dat de familie vanden Boetzelaer de Overijsselse tak van de familie Van Reede op Saesveld en Brandlicht kende. Dit contact werd nog nauwer toen de zuster van Anna's moeder, Catherina van Mervelt in 1610 trouwde met de toekomstige schoonvader van Anna, Frederik van Reede, Heer van Amerongen.

Het gaet al te niet en wort vergheten

Bovenstaande dichtregel, door Anna vanden Boetzelaer opgetekend, geldt in ieder geval niet voor de namen van de personen die in haar Liber Amicorum hebben geschreven of hebben getekend. Het boekje geeft in de eerste plaats aan dat men vanuit alle hoeken van Overijssel bij elkaar op bezoek kwam op de Toutenburg. De mobiliteit was blijkbaar groot; Toutenburg lag immers hoog in de kop van Overijssel. Het laat ons ook zien dat bezoeken van militairen niet ongebruikelijk waren. Daarnaast greep de intekenaar wel eens de gelegenheid aan om in zijn aantekeningen zijn gevoelens voor een dame naar voren te brengen.

Belaas was het niet mogelijk alle interessante details uit Anna's Liber Amicorum in dit artikel te verwerken. Opmerkelijk zijn bijvoorbeeld ook de prachtige tekeningen. Het blijkt dat een grote groep mensen deze kunst vrij gemakkelijk beheerste.

Het Liber Amicorum is nu bijna volledig door Jhr. F.G.L.O. van Kretschmar geïnventariseerd, en kan misschien daardoor een kleine bijdrage leveren aan het verduidelijken van de religieuze ideeën of de sociale status van de intekenaars in de periode 1607-1611.

Thom Gerlings

Bonica Zijlstra.



*Oostzijde. Tekening door Roeland Roghman 1646/47.
Rijksprentenkabinet Amsterdam.*

Tekening van Kasteel Amerongen

Bronnen

- Het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (deel III)
Kolom 1007.
- Prof. Dr. Wolfgang Klose, Corpus Alborum Amicorum in: Internationales Archiv für Sozialgeschichte der deutschen Literatur,
1985, 10 Bd. , Pag. 154/169
- Atlas van de Nederlandse Kastelen, Dr. K.A. Kalkwiek en
A.J.J.M. Schellart, 1980.

** DE WERELD VAN WILLEM III EN MARY **
=====

Huizen en Kastelen verzameld in een boekje, waaronder Kasteel Amerongen.

In 1988 is het driehonderd jaar geleden dat stadhouder Willem III van Oranje met zijn leger voet aan wal zette in Engeland, en zo de "Glorious Revolution" begon. Zoals wel langzamerhand bekend is geworden door berichten uit de kranten, via de radio en door een aantal televisie-uitzendingen is het een intensief jaar voor vele musea; het "William and Mary" jaar krijgt ook alle aandacht in Engeland : vele huizen met evenzo prachtige tuinen zijn in opdracht van de koning-stadhouder gebouwd en aangelgd. Ook de echtgenote Mary Stewart had een grote voorliefde voor het verfraaien van de terreinen rondom de huizen. Ja, in Nederland zijn er nog talloze Huizen en Kastelen te bewonderen, die uit het oogpunt van architectuur, inrichting en tuinaanleg voortgekomen zijn uit die productieve periode van de tweede helft van de 17e eeuw. In het boekje "In het spoor van Willem & Mary [The William and Mary trail], staan een twaalfstal Nederlandse Huizen en een zestal Engelse beschreven, met een vertaling in het Engels in de kantlijn, en voorzien van mooie kleurenfoto's. Ook na alle herdenkingen en tentoonstellingen blijft dit een zeer goed leesbaar en mooi naslagwerkje. Voor f. 10,- te koop, o.a. in "Het Winkeltje van Kasteel Amerongen".

In het maandblad "Groei & Bloei" is een stukje opgenomen van de hand van Bonica Zijlstra over de folder "In het spoor van de Koning-stadhouder" :
" Veel informatie die over de tentoonstellingen die in het kader van Willem en Mary overal in Nederland worden georganiseerd, treft U aan in de folder "In het spoor van de Koning-stadhouder". De gegevens zijn ingedeeld naar gebied en ook alle activiteiten in Engeland worden genoemd. Bovendien staan alle tentoonstellingen met data onder elkaar vermeld. Afbeeldingen in kleur en kaartjes van de gebieden waar exposities worden gehouden, verlevendigen het geheel. Enkele huizen en paleizen uit die tijd (voor het publiek toegankelijk) worden in het kort uitstekend beschreven. De relatie met Willem en Mary wordt daarbij verduidelijkt. Uit de folder blijkt dat er veel te doen is dit jaar. Beperken we ons alleen tot de huizen en paleizen die iets te maken hebben met Willem III, dan komen we al op een aantal van minstens elf. Dat er daardoor fouten in de tentoonstellingsdata zijn geslopen, is misschien geen excuus, maar wel begrijpelijk. De tentoonstelling op Kasteel Amerongen duurt tot 1 november en niet tot 1 oktober, zoals staat vermeld. Ook voor tuinliefhebbers wordt een tentoonstelling georganiseerd. Van september tot en met november is er op Het Loo de tentoonstelling "De Gouden Eeuw in de Hollandse tuinkunst" te bezichtigen. Hierin wordt aandacht geschonken aan de tuinen die Willem en Mary lieten aanleggen in de Republiek en Engeland. In Nederland is er in feite geen enkele tuin uit deze periode bewaard gebleven. Het Loo is immers geheel gereconstrueerd. Ook de tuin van de Menkemaborg is teruggebracht naar een vroeg 18e eeuwse vorm. Op Rosendaal zijn wel de 18e eeuwse elementen bewaard gebleven, zoals de bedriegertjes, de schelpengalerij en de cascade. De gerestaureerde koepel (evenals de schelpengalerij naar ontwerp van Daniël Marot) wordt in de folder vreemd genoeg niet genoemd. Al met al is deze brochure een "must" voor iedereen die een overzicht wil hebben van alle tentoonstellingsactiviteiten die dit jaar in Nederland worden georganiseerd. Voor f. 1,- is de brochure te koop bij de meeste V.V.V. - i-kantoren. "

Tevens in "Het Winkeltje van Kasteel Amerongen".



H U I S C O N C E R T E N

KASTEEL AMERONGEN

SEIZOEN 1988 * 1989
Serie van zes Concerten

- 24 september 1988 - FANIA SHAPIRO bespeelt de drie vleugels
van het Kasteel:
Hoxa forte-piano (1825), Erard (1870),
Blütner (1910). Composities uit de periode
in kwestie.
- 22 oktober 1988 - GEORGE PIETERSON - klarinet
HARRO RUYSENAARS - cello
GERARD VAN BLERK - piano
Een Brahms / Schubert - programma.
- 19 november 1988 - THEO OLOF - viool
met het AMSTEL STRIJKERS ENSEMBLE.
- 18 maart 1989 - HET NIEUW NEDERLANDS STRIJKKWARTET
Haydn, Beethoven, Debussy.
- 8 april 1989 - ROBERTA ALEXANDER, prachtige
Amerikaanse sopraan, gastsoliste bij
de Metropolitan Opera, New York;
TAN CRONE - piano (begeleiding).
- 20 mei 1989 - PAUL KOOMEN - piano
PETER BREE - hobo
JOHAN KRACHT - viool
HANS DUSOSWA - altviool
HENK SEKREVE - cello
Hoogtepunten uit Mozart's Kamermuziek.
- * * EXTRA * *
- 12 november 1988 - "TARANTELLA" Kinder-opera. Fantastisch
spreekje, gezongen, gedanst, geacteerd.

De uitvoeringen worden gehouden op zaterdagavond

aanvang 20.00 uur.

TOEGANGSPRIJS:

per concert f. 17.50
f. 15,00 donateurs, 65+, CJP

ABONNEMENTEN:

hele serie f. 90,00
f. 75,00 donateurs
halve serie f. 45,00
f. 40,00 donateurs

BETALING ABONNEMENTEN: Bankrekening 94. 16. 74. 525
t.n.v. Muziekcommissie Kasteel Amerongen
Gironummer van de Bank: 53 06 73.

KAARTVERKOOP & KAARTEN RESERVEREN:

Galerie Boetiek 't Speyckje	V.V.V. kantoor op
Overstraat 24	Kasteel Amerongen
Amerongen	Drostestraat 20, A'rongen
0 3434 - 52398	0 3434 - 52020
van 9 tot 6 uur.	van 10 tot 5 uur.

* * * * *

BOEKEN TE KOOP

De conservatoren van het kasteel vragen uw speciale aandacht voor het volgende:

Er zijn op Kasteel Amerongen weer twee boeken te koop, getiteld "Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners", door mevrouw A.W.J. Mulder. De boeken werden in Maastricht uitgegeven in 1949, zij bevatten 190 bladzijden en zij zijn geïllustreerd door middel van foto's.

Het boek is de enige monografie (verhandeling over één onderwerp) die er bestaat over Kasteel Amerongen. Het is belangrijk te weten dat het boek zeer moeilijk verkrijgbaar is en een enkele maal komen er één of soms twee exemplaren boven water. Een unieke kans voor de liefhebber!

De prijs van de twee bovengenoemde werken ligt rond de f. 150,- per stuk. Indien Uw interesse is gewekt, dan kunt U zich wenden tot mevrouw A. Eyffius, Kasteel Amerongen, telefoon 03434 - 54212, op werkdagen tussen 10.00 - 12.00.

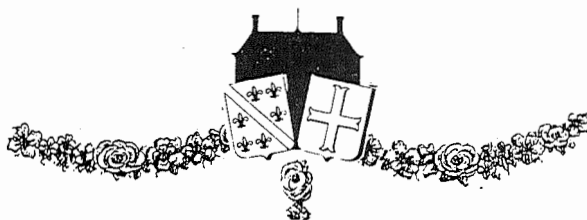
DONATEURSMIDDAG

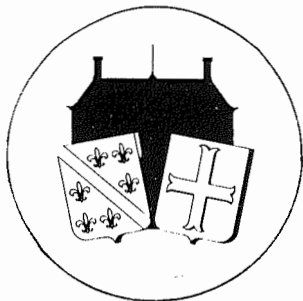
Deze bijeenkomst, die eenmaal per jaar wordt georganiseerd voor donateurs van Kasteel Amerongen, vindt dit jaar plaats op 27 augustus a.s.

Noteert U deze zaterdag alvast in de agenda; een gedetailleerd programma voor die middag wordt U in de maand augustus persoonlijk toegezonden.

Het ligt in de bedoeling om de tuin in het middelpunt van de belangstelling te laten staan; we maken er zoveel mogelijk een buiten-festijn van. De middag begint met een ontvangst tussen 14.00 en 14.30 u. in de tent op het gazon tegenover de zuidelijke muur van het kasteel.

Uw logé's zijn natuurlijk ook hartelijk welkom.





KASTEEL AMERONGEN EN DE WERELD VAN WILLEM III & MARY

Terugblikkend op de achter ons liggende maanden, doet ons constateren dat Kasteel Amerongen al ruimschoots aandacht heeft geschonken - en een bijdrage heeft geleverd - aan de Willem en Mary herdenking, 300 jaar Nederland - Engeland 1688-1988. Landelijk worden de evenementen rond dit feit voor een groot deel georganiseerd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in samenwerking met de Stichting 1688-1988. Ook de in dit bulletin genoemde publicaties komen van oorsprong uit deze hoek. Vele Huizen en Kastelen hebben echter op een eerder tijdstip te kennen gegeven ook met een eigen inbreng te willen getuigen van dit belangrijke historische feit. Zo ook Kasteel Amerongen.

Het museumseizoen begint met de opening, door Hella Haasse, van de tentoonstelling "Sulcken hecht werck het is", over de bouwgeschiedenis van het kasteel Amerongen. Vanuit twee invalshoeken komt dit thema tot stand: enerzijds de relatie tot de Koning-stadhouder Willem III en anderzijds door 1988 - Nederland Museumland, met als keuze thema 'Nederlanders onder dak'. Gericht op de bouw- en wooncultuur in de tweede helft v.d. 17e eeuw. Op dezelfde datum, 16 april j.l., begint s'avonds op Kasteel Amerongen de herdenking van Willem III en Mary met een lezing, getiteld: "Een gast op Amerongen", wederom door de bekende schrijfster Hella Haasse. Het geheel wordt, elegant en fijntjes, muzikaal omlijst door het Susato-Collectief. Ook de spreekster geniet zichtbaar van de muzikale intermezzo's.

De reactie op deze avond is een jubelend publiek en naderhand een lovende kritiek van de pers. En terecht.

Dan volgt er op 4 en 5 juni een soort van 'opwindend' week-einde. Grote stromen bezoekers komen naar Amerongen en op het kasteel heerst een gezellige drukte. Zelfs op deze dagen ontbreekt de muziek niet: op een aantal plaatsen in het huis musiceren 12 bewoners uit Amerongen. Zij zijn te vinden op, wat je zou kunnen noemen, historische plekken; daar, waar de vroegere bewoners van het kasteel óók al muziek ten gehore hebben gegeven, hetzij zelf, hetzij door anderen. Korte tijd tevoren heeft de AVRO-televisie in het programma 'Ontdek je plekje' een Engels kasteel [Chatsworth House] en een Nederlands kasteel [Amerongen] breeduit aan de kijkers laten zien en daarmee de publieke belangstelling gewekt. De totale score van het aantal bezoekers bedraagt 1400 voor die twee dagen!

Tot slot, voordat voor velen het zomer reces ingaat, is daar de première uitvoering op Kasteel Amerongen op 25 juni van "Phylander and Myrtilla", [twee namen, die Willem en Mary elkaar, strelend met zoete woorden, gaven]. De toelichting in het programma vertelt dat episodes uit het leven van Willem & Mary de stof is voor deze productie. Mary's brieven, dagboeken en memoires, waarin haar visie op de gebeurtenissen te lezen zijn, vormen een betrouwbare bron. Ook tijdgenoten worden bestudeerd. Dit alles kristalliseert zich in een aantal TABLEAUX VIVANTS met een vertelster terzijde. Een mooie, indrukwekkende en ontroerende voorstelling. De Muziekcommissie van Kasteel Amerongen gooit hiermee hoge ogen en voor "Capriol" en 't Susato-Collectief' geldt: het publiek is even verrukt van het schouwspel dat zich voor hun ogen heeft onvouwen, als de hovelingen van de 17e eeuw.

H.F. Rotgans-van Blerkom.

*Voor Kasteel Amerongen
is alleen het beste goed genoeg.*



Installatiebedrijf

R. HARDEMAN

C.V.-GAS-WATER-SANITAIR-DAKWERKEN
ZONNECOLLECTOREN-WARMTEPOMPEN

Rondweg-West 240, 3905 LV Veenendaal, Telefoon 08385-13703

Aannemersbedrijf

M. Kleinveld en Zn. B.V.

Rijnstraat 1
3958 BE Amerongen
tel: 03434 - 51756
54208

Ook voor hout- en plaatmateriaal



De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen is

opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam te zijn bij de exploitatie en restauratie van Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige inventaris. Donateurs genieten, op vertoon van hun donateurskaart, gedurende de openingstijden vrije toegang tot het kasteel, het park en de tuinen, terwijl zij reductie ontvangen op alle evenementen, zoals concerten, lezingen en andere bijzondere gebeurtenissen.

Voor minimaal f 25,-- per jaar bent U al donateur. Het is ook mogelijk donateur voor het leven te worden (minimaal f 250,--). Als donateur ontvangt U driemaal per jaar het bulletin.

Het postbanknummer van de Stichting is 6163.

Meer informatie tussen 10.00 en 15.00 uur op het kasteel, tel. 03434 - 54212.

* * *

Concerten:

op Kasteel Amerongen worden regelmatig huisconcerten gegeven. Raadpleeg de concert-agenda voor data, abonnement of het reserveren van losse kaarten.

